

Bojan Matković
Iva Borović
Tomislav Rupčić
Damir Knjaz
Tihomir Palijan

NAPADAČKA IGRA DODAVANJEM – OSNOVNI OBLIK POZICIJSKOG NAPADA ZA ŠKOLSKE KOŠARKAŠKE MOMČADI

1. UVOD

Napadačka igra dodavanjem u košarci ili poznatije „*passing game*“ jedan je od najpopularnijih sustava u igri protiv obrane čovjek na čovjeka.

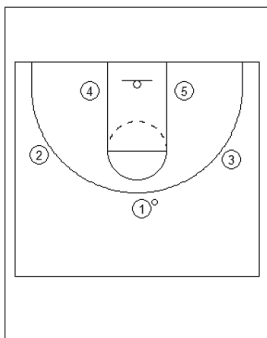
Ono što ovakav sustav pozicijskog napada omogućava izbjegavanje je prerane specijalizacije za pojedine igračke pozicije što u konačnici omogućava kvalitetniji razvoj svakog pojedinog igrača. Upravo ovakav oblik pozicijskog napada dominira u gotovo svim mlađedobnim košarkaškim kategorijama.

Obradom ove teme želja je omogućiti profesorima tjelesne i zdravstvene kulture uvid u jednostavne oblike i principe takvog oblika pozicijskog napada kako bi mogli „aktivno“ uključiti u igru svih pet igrača pomoću jednostavno zadanih kretnji.

2. NAPADAČKA IGRA DODAVANJEM

Napadačka igra dodavanjem ili kako se još naziva eng. „*passing game*“ pojavljuje se u sveučilišnoj košarci u Americi ranih šezdesetih godina prošlog stoljeća. Od svoje pojave do danas ova vrsta igre stekla je veliku popularnost. Uspjeh napada direktno ovisi o nivou usvojenosti tehnike (sa i bez lopte), individualne taktike („čitanje“ pozicije obrambenih igrača) te nesebične igre pojedinca, kao i igračkoj improvizaciji i nepredvidivosti. Ujedno, dobro koncipirana napadačka igra dodavanjem zamišljena je da unaprijedi suradnju između igrača te afirmira nesebičnu igru i kolektivni duh koji je u suštini osnova timske igre u napadu. Iako u ideji ovaj napad ima tendenciju da omogući svakom igraču prilichnu slobodu i inicijativu, napad nije bez timskih pravila (*Tesla, 2013*). Želi li se nekog naučiti napadačku igru dodavanjem, osnovni principi igre trebaju biti objašnjeni kako bi ih igrači prepoznali u igri te sukladno s tim donijeli najbolje napadačke odluke. Neki od principa napadačke igre dodavanjem su: komunikacija, pogled prema košu kada je igrač u posjedu lopte, „čitanje“ pozicije obrambenog igrača, održavanje razmaka i ravnoteže na terenu (eng. *spacing*), brzo popunjavanje praznog prostora, strpljivost, *timeing*, itd. (*Wooden, 2006*).

Pozicijski napad koji se igra po principima napadačke igre dodavanjem može započeti iz različitih početnih formacija (2-3; 3-2; 1-3-1:2-1-2; 1-4), međutim kroz proces učenja se najčešće se koristi „osnovna“ postavka napada 3-2, što podrazumijeva tri igrača na vanjskim pozicijama i dva na unutrašnjim (*Wissel, 2006*).

Slika 1. Postavka pozicijskog napada u formaciji 3-2

2.1. Vrste dodavanja u košarkaškoj igri

Dodavanje lopte u ovoj vrsti pozicijskog napada omogućuje igračima postizanje laganih poena iz razloga izuzetne pokretljivosti po „širini i dubini“ svih pet igrača koji sudjeluju u napadu. Upravo tom suradnjom i pokretljivošću svi igrači predstavljaju kontinuiranu „opasnost“ za protivničku momčad.

Loptu tijekom igre treba dodati brzo, precizno i pravovremeno, tako da je suigrač može uhvatiti, a protivnik ne može presjeći. Načini dodavanja lopte primjenjuju se ovisno o situaciji u igri, npr: udaljenosti od koša, položaju protivnika i suigrača, strategiji igre, taktici igre u obrani protivnika, itd.

Najčešća dodavanja koja se koriste u ovakvom obliku pozicijskog napada su: dodavanje s dvije ruke s grudi, dodavanje jednom rukom guranjem (direktno i od poda) i dodavanje s dvije ruke iznad glave.

Dodavanje s dvije ruke s grudi

- najčešće se primjenjuje tijekom postavljanja pozicijskog napada te tijekom dodavanja lopte suigraču na utrčavanje prema košu na malim udaljenostima,
- iz osnovnog stava kada se želi dodati lopta igrač vrši iskorak naprijed (pivot nogom) uz istovremenu polukružnu kretnju s loptom odozdo prema gore i naprijed,
- nakon toga slijedi opružanje ruku u lakatnom zglobu u smjeru dodavanja s naglašenim izbačajem iz zgloba šake,
- zglob šake je važan zbog rotacije i preciznosti lopte (*Knjaz i Rupčić, 2013*).

Slika 2. i 3. Prikaz početne pozicije i završne faze kod dodavanja s dvije ruke s grudi (Knjaz i Rupčić, 2013)

Dodavanje s dvije ruke iznad glave

- ovo dodavanje u pozicijskom napadu najčešće se koristi kada je obrana postavljena nisko i agresivno,
- također, vrlo je učinkovito prilikom dodavanja suigraču tijekom njegovog utrčavanja nakon postavljenog leđnog bloka na suprotnoj strani od pozicije lopte,
- iz osnovnog (paralelnog ili dijagonalnog) stava lopta se najkraćim putem podiže iznad glave (NE IZA glave!); nadlaktice su prema gore, a laktovi su usmjereni u pravcu dodavanja,
- izbačaj se vrši opružanjem u zglobu lakta i naglašeno pokretom u zglobu šake,
- nakon izbačaja ruke su u položaju koso prema gore, a dlanovi su spušteni prema dolje,
- lopta se dodaje suigraču u visini grudi (Knjaz i Rupčić, 2013).

Slika 4., 5., 6. i 7. Prikaz dodavanja s dvije ruke iznad glave (Knjaz i Rupčić, 2013)

Dodavanje jednom rukom guranjem (eng. *push pass*)

- upotrebljava se na kraćim udaljenostima,
- ovo dodavanje može biti izvedeno direktnim upućivanjem suigraču ili odbijanjem od podloge,
- iz osnovnog napadačkog stava (naglašena fleksija šake one ruke kojom se drži lopta, što znači da je šaka na stražnjoj polutci lopte) vrši se iskorak onom nogom na čijoj je strani lopta,
- izbačaj lopte vrši se opružanjem ruke u lakatnom zglobu, zadnji impuls lopta dobiva iz zgloba šake (*Knjaz i Rupčić, 2013*).

Slika 8. Dodavanje jednom rukom guranjem (www.fibaeurope.com)

2.2 Otvaranje za prijem lopte

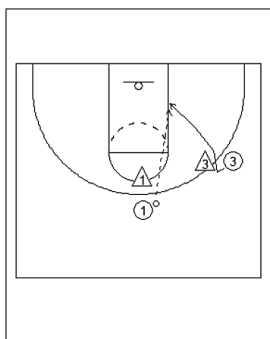
U napadačkoj igri dodavanjem, igra bez lopte predstavlja ključni faktor uspješnosti napada. Napadači koji su bez lopte moraju se stalno kretati i time „zapošljavati“ svoje obrambene igrače. Osnovno načelo u svim vrstama kretanja je da se izvode s promjenom smjera, ali i tempa kretanja jer se samo na taj način igrač može osloboditi svog obrambenog igrača kako bi došao u posjed lopte, a pritom ujedno pokušao ostvariti prostorno - vremensku prednost. Promjena smjera i tempa kretanja znači da je kretanje napadača sastavljeno od fintirajućeg kretanja, koje se izvodi nešto sporije, i stvarnog, koji se izvodi brže i efikasnije. Osnovna otvaranja za prijem lopte su: V – otvaranje, otvaranje utrčavanjem iza leđa obrambenog igrača (eng. *backdoor cut*), otvaranje utrčavanjem ispred obrambenog igrača (eng. *front cut*), L – otvaranje, itd.

2.3. Suradnja dva igrača napadu

Košarka je timska igra te uspjeh momčadi ovisi o međusobnoj suradnji svih njezinih članova. Da bi se napadačka igra dodavanjem naučila, potrebno je krenuti

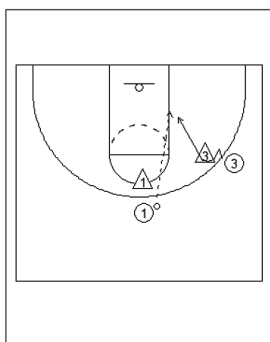
od osnovnih kretnji i suradnje dva i tri igrača u napadu. Suradnja igrača zahtijeva poznavanje tehnike te individualne, kao i grupne taktike. U sljedećih nekoliko dijagrama bit će prikazane neke od osnovnih kretnji napadačke igre dodavanjem u suradnji s dvojicom igrača.

Utrčavanje iza leđa (eng. *backdoor cut*) – ovo utrčavanje primjenjuje se u situaciji kad obrambeni igrač igra agresivno na liniji dodavanja te u svim situacijama kad obrambeni igrač izgubi vizualni kontakt s napadačem. Igrač započinje akciju korakom prema lopti nakon čega izvodi eksplozivno utrčavanje prema košu. Nakon primanja lopte igrač može šutirati, nastaviti kretanju prodorom ili dodati loptu na stranu.

Slika 9. „Utrčavanje iza leđa (*backdoor cut*)“

Utrčavanje ispred igrača (eng. *front cut*) - ovo utrčavanje primjenjuje se u situaciji kada obrambeni igrač nije agresivno postavljen na liniji dodavanja. Igrač započinje akciju kretnjom od lopte nakon čega izvodi eksplozivno utrčavanje prema košu (između pozicije lopte i obrambenog igrača). Nakon primanja lopte igrač može šutirati, nastaviti kretanju prodorom ili dodati loptu na stranu.

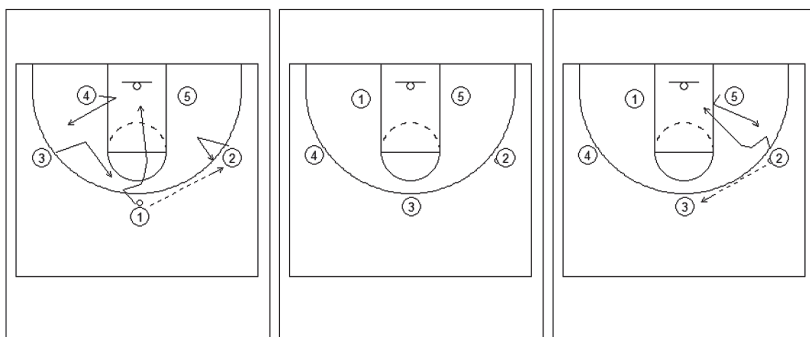

Slika 10. „Utrčavanje ispred igrača (*front cut*)“

2.4. primjer pozicijskog napada baziranog na principima „give and go“ kretnje

„Give and go“ – dodaj i utrči (idi) kretnja

Ova kretnja nalazi se u gotovo svim tipovima napada pa tako i u napadačkoj igri dodavanjem u kojoj ima važnu ulogu jer prisiljava igrače da se konstantno kreću. Svakako je jedna od najkorisnijih i najjednostavnijih napadačkih kretnji (Krause, Meyer, Meyer, 2004). Temelji se na principu dodavanja lopte suigraču i utrčavanja prema košu. Igrač dodaje loptu na jednu od strana napada te utrčava prema košu s namjerom da brzo primi loptu. Nakon prijema igrač ima mogućnost šutiranja, prodora na koš – ubacivanja ili dodavanja lopte suigraču uslijed obrambene rotacije. Najznačajnije je „čitanje obrane“ jer pozicija obrane određuje buduće kretanje. Najčešće kretnje su utrčavanje ispred ili iza obrambenog igrača (eng. *backdoor cut*, *front cut*), a samom utrčavanju prethodi finta (varka) kretanja u suprotnu stranu od strane utrčavanja.

Slika 11., 12. i 13. Prikaz nekih osnovnih linija kretanja – princip „dodaj i utrči“

Kratak opis kretnje:

Igrač br. 1 dodaje loptu igraču br. 2 (igrač br. 2 mora se otvoriti za prijem lopte), „čita“ poziciju svog obrambenog igrača, izvodi varku kretanja te utrčava prema košu. Igrač br. 3, u trenutku utrčavanja igrača br. 1 prema košu, isto tako izvodi varku kretanja te „popunjava“ mjesto igrača br. 1. Po istom principu se kreće i igrač br. 4, koji se pomiče na prethodno mjesto igrača br. 3. Ukoliko igrač br. 2, koji je sad u posjedu lopte, doda loptu igraču br. 3 po istom principu utrčava prema košu kako bi primio povratno dodavanje, a uslijed toga igrač br. 5 pomiče se i „popunjava“ upražnjeno mjesto na igralištu igrača br. 2.

2.5. presjek svladavanja i usvajanja napadačke igre dodavanjem

- ponavljanje elemenata tehnike koji dominiraju u ovakvom tipu pozicijskog napada (dodavanje i hvatanje lopte, otvaranje za prijem lopte, različiti završeci ubacivanja lopte u koš, šutiranje, prodori, itd.),
- razvijanje individualne taktike u napadu kroz igru 1 na 1 („čitanje“ pozicije obrambenog igrača),
- igra 2 na 2 – razvijanje suradnje u napadu,
- igra 3 na 3 i 4 na 4 (popunjavanje pozicija na igralištu – zadržavanje prostorne usklađenosti – tzv. eng. *spacing*),
- 5 na 0 – demonstracija, usvajanje i usavršavanje principa kretanja,
- 5 na 5 – s poluaktivnom i aktivnom obranom.

3. ZAKLJUČAK

Ovaj rad omogućit će profesorima Tjelesne i zdravstvene kulture da kroz primjenu jednostavnih principa na kojima se temelji napadačka igra dodavanjem („*passing game*“) kvalitetnije pripreme školsku košarkašku momčad za različita lokalna, županijska ili državna natjecanja.

Ujedno, kao što je već spomenuto ovakvim oblikom pozicijskog napada omogućit će svakom učeniku-igraču da podjednako participira u igri kao i da se putem primjene širokog spektra elemenata tehnike na različitim igračkim pozicijama razvijaju polivalentno, a ne da se prerano specijaliziraju za pojedinu igračku poziciju.

4. LITERATURA

1. Knjaz, D. i Rupčić, T. (2013). *Basketball - reviewed teaching materials*. Faculty of Kinesiology University of Zagreb
2. Krause, J., Meyer, D., Meyer, J. (2004). *Košarkaške vježbe i vještine*. Zagreb: Alkagraf.
3. Tesla A. (2013). *Napadačka igra dodavanjem: Priručnik u izradi*
4. Wissel, H. (2006). *Man to men offense: Passing game*. (6-10) FIBA Assist Magazine
5. Skinuto s mreže 10. 04. 2014.
6. http://www.fiba.com/asp_includes/download.asp?file_id=623
7. Wooden, J. (2006). *UCLA Offense*. United States: Human Kinetics
8. www.fibaeurope.com